

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **M. T. C.**, zastoupena opatrovníkem Mgr. Markem Hudlickým, advokátem se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje**, Odbor cizinecké policie, se sídlem Nádražní 2, 306 28 Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2012, č. j. KRPP-164474-16/ČJ-2012-030022, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 11. 2012, č. j. 17 A 54/2012 - 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti
- III. Opatrovníkovi žalobkyně Mgr. Marku Hudlickému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou u Krajského soudu v Plzni (dále „krajský soud“) domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2012, č. j. KRPP-164474-16/ČJ-2012-030022, kterým bylo rozhodnuto o jejím zajištění za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále „zákon o pobytu cizinců“) a doba zajištění byla v souladu s § 125 odst. 1 uvedeného zákona stanovena na 60 dnů. Důvodem pro zajištění žalobkyně bylo nebezpečí, že by v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění nevystovala, čímž by mařila výkon tohoto rozhodnutí.

Proti rozhodnutí o zajištění podala žalobkyně správní žalobu, ve které namítala nezákonnost rozhodnutí žalovaného. Především tvrdila, že žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav věci a nezohlednil, že na území České republiky nepobývala úmyslně. Namítala také, že se žalovaný nezabýval otázkou, zda by v jejím případě nepostačovalo uložení mírnějšího opatření. Domnívala se také, že napadené rozhodnutí je v rozporu s čl. 15 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále „návratová směrnice“).

Rozsudek Krajského soudu v Plzni

Krajský soud zamítl správní žalobu rozsudkem ze dne 23. 11. 2012, č. j. 17 A 54/2012 – 42, napadeným nyní posuzovanou kasační stížností. Nezpochybil přitom, že zajištění cizince považuje za institut mimořádný. Hrozba, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění musí být reálná a odůvodněna konkrétním skutkovým stavem. Právě takové skutkové okolnosti krajský soud v případě žalobkyně shledal. Upozornil především na nedůvěryhodné výpovědi žalobkyně, vystupování pod jinou totožností, nebo pozměnění cestovního dokladu, čímž žalobkyně podstatně stěžovala práci správních orgánů. Krajský soud tedy souhlasil s žalovaným, že v případě žalobkyně je možné s vysokou pravděpodobností předpokládat, že by i v další části řízení mohla mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Krajský soud ověřil, že skutkové okolnosti, ze kterých žalovaný vycházel, byly zjištěny v dostatečném rozsahu a odůvodňovaly užití institutu zajištění cizince.

Krajský soud neshledal ani porušení čl. 15 návratové směrnice, jehož podstata nebyla ve správní žalobě blíže specifikována.

Krajský soud poukázal i na následný vývoj v případě, kdy žalobkyně sdělila žalovanému pravou totožnost, díky čemuž bylo zjištěno, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie a ze zajištění byla bezprostředně poté propuštěna. Na závěr se krajský soud pozastavil nad skutečností, že žalobkyně ve správní žalobě tento vývoj vůbec neuvedla a byla v ní označena původní (nepravou) identitou.

Žaloba byla dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“) zamítnuta.

Kasační stížnost

Kasační stížnost podal jménem žalobkyně (dále „stěžovatelka“) opatrovník, který ji byl ustanoven usnesením krajského soudu ze dne 4. 12. 2012, č. j. 17 A 54/2012 – 34 z důvodu jejího neznámého pobytu. Stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu a odkazuje na kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že na její straně existovala reálná hrozba maření nebo ztěžování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Je přesvědčena, že postup žalovaného byl v rozporu s principem proporcionality.

pokračování

Upozorňuje především na skutečnost, že byla zadržena policií na území SRN při cestě z České republiky do Madridu a zpátky na území České republiky byla vydána jen díky readmisní dohodě se SRN. Dovojuje proto, že jejím úmyslem nebyl pobyt na území České republiky, ale naopak snaha z území odcestovat. Dále připomenula, že byla po propuštění ze zajištění dne 9. 11. 2012 převezena do pobytového střediska, které však již 11. 11. 2012 opustila a nyní se již na území České republiky nenachází. V této souvislosti potom poukázala na možnou aplikaci § 122 odst. 5 písm. b) zákona o pobytu cizinců, které umožňuje zrušit rozhodnutí o správním vyhoštění v případě, že cizinec ve stanovené době z území dobrovolně vycestoval.

Z uvedených důvodů nepovažuje rozhodnutí o zajištění za přiměřené a odpovídající všem okolnostem. Celkově navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

Posouzení Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

Pro lepší orientaci v dané věci uvádí Nejvyšší správní soud stručnou rekapitulaci významných skutkových okolností případu. Dne 30. 9. 2012 byla stěžovatelka během cesty z Prahy do Madridu zadržena policií na území SRN a při kontrole předložila mexický cestovní doklad vystavený na jméno C. S. M. A. Policejní orgány SRN zjistily, že cestovní doklad je pravděpodobně padělaný a sama stěžovatelka jim sdělila, že její totožnost je ve skutečnosti I. P. A. S., státní příslušnice Kuby. V rámci readmisní dohody byla dne 1. 10. 2012 předána zpět do České republiky. Před orgány Policie ČR potom uvedla, že koncem srpna 2012 přicestovala z Kuby do Francie společně s dalším cizincem, státním příslušníkem Španělska, a přibližně tři týdny tam pracovala jako prostitutka. Společně poté odjeli do Prahy, kde pobývali dva dny a kam se také po čtyřdenní návštěvě Maďarska vrátili. V Praze tedy pobývala až do 30. 9. 2012. Žalovaný dále zjistil, že mexický cestovní doklad je skutečně padělaný. Následně byly objeveny i další zásadní nesrovnalosti (časové, místní a další) ve výpovědích stěžovatelky včetně záležitostí kolem její pravé totožnosti. Vzhledem k těmto skutečnostem bylo dne 1. 10. 2012 rozhodnuto o jejím zajištění za účelem správního vyhoštění. Dne 8. 10. 2012 učinila stěžovatelka čestné prohlášení, ve kterém uvedla své pravé jméno (M. T. C.) a státní příslušnost (Peru). Z dalšího vyjádření potom vyplynulo, že je matkou pěti dětí, z nichž dvě žijí ve Španělsku, do Schengenského prostoru přicestovala již v roce 2004, kdy přiletěla do Itálie, poté pobývala dlouho ve Španělsku, dva týdny ve Francii, kde se živila prostitucí, a 4. 9. 2012 přijela do České republiky, kde pobývala až do doby zadržení. Nově zjištěné skutečnosti žalovaný ověřil a zjistil, že jedno z dětí stěžovatelky je státní příslušník Španělska, stěžovatelka s ním bydlí ve společné domácnosti a vyživuje jej. Bylo tedy prokázáno, že stěžovatelka má postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie. Na základě tohoto zjištění dospěl žalovaný k závěru, že rozhodnutí o správním vyhoštění nelze vydat a řízení o něm dne 9. 11. 2012 zastavil. Z toho důvodu odpadla jedna z podmínek pro zajištění a stěžovatelka byla ze zajištění bezodkladně propuštěna.

V kasační stížnosti uplatňuje stěžovatelka důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spočívající v chybné aplikaci § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Nejvyšší správní soud uvádí, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. se uplatní např. v situaci, kdy krajský soud na zjištěný skutkový stav použije jiný právní předpis, než který měl správně použít, resp. jej neaplikuje, ačkoliv tak měl správně učinit (k argumentaci srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 Afs 1/2009 - 48). Platí přitom, že kasační stížnost tvrdící nesprávné posouzení právní otázky soudem může účinně mířit toliko proti těm důvodům rozhodnutí krajského soudu, na nichž je toto rozhodnutí zbudováno (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2007, č. j. 8 As 52/2006 - 74). V dané věci je stěžejní námitkou oprávněnost postupu žalovaného zajistit stěžovatelku dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců i v případě, kdy jejím úmyslem nebylo pobývat na území České republiky a s tím související otázka přiměřenosti takového zajištění. Právě tyto námitky stěžovatelky předpoklady uplatněného kasačního důvodu splňují.

Nejvyšší správní soud nejprve souhlasí s krajským soudem, že zajištění cizince je institut výjimečný, přípustný jen za přísně vymezených podmínek definovaných nejen zákonem o pobytu cizinců, ale především ústavním pořádkem České republiky. I v případě zajištění za účelem správního vyhoštění platí závěr vyplývající z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 - 57, že správní orgán je při rozhodování o zajištění cizince povinen zvážit, zda v projednávané věci nepostačuje uložení jiného, mírnějšího opatření podle zákona o pobytu cizinců.

V daném případě žalovaný zdůvodnil, co jej vedlo k užití tohoto mimořádného institutu. Poukázal na zcela nespolehlivá, nekonzistentní a zavádějící tvrzení ve výpovědi stěžovatelky, padělání cestovního dokladu, opakované změny totožnosti a další indicie, ze kterých je možné vyvodit závěr o reálném nebezpečí, že by tato cizinka mohla i nadále mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Z rozhodnutí je rovněž patrné, že se žalovaný zabýval možností použít mírnější opatření, ale neshledal jej adekvátní dané situaci. Nejvyšší správní soud, podobně jako krajský soud, považuje postup žalovaného za odůvodněný, vycházející z konkrétního jednání stěžovatelky. Vzhledem k absenci skutečných dokladů totiž musel žalovaný vycházet pouze z vyjádření, které stěžovatelka učinila. To, že pravděpodobně nechtěla pobývat na území České republiky, ale na území Španělského království, kam cestovala, nemá na posouzení jejího jednání vliv, neboť v době rozhodování žalovaného nebyla oprávněna pobývat ani na území České republiky, ani na území jiného členského státu EU, protože disponovala pouze padělaným cestovním dokladem, který ji v žádném případě k takovému jednání neopravňoval. Skutečnost, že byla na základě readmisní dohody se SRN transferována zpět do České republiky, nemůže být polehčující okolností, která by mohla odůvodňovat přijetí mírnějších donucovacích opatření. Její jednání naopak svědčilo o snaze zůstat bez řádného povolení na území některého státu EU (k důsledku takové motivace viz obdobně závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2012, č. j. 7 As 154/2011 - 56).

Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že to byla především sama stěžovatelka, která svým chováním zavinila příčinu k zajištění, když po celou dobu řízení uváděla nepravdivé matoucí informace o okolnostech svého pobytu v Evropě a dokonce o vlastní osobě. Žalovaný proto neměl v době rozhodování o zajištění žádné informace, ze kterých

pokračování

by bylo zřejmé, či pravděpodobné, že účel zajištění, tj. správní vyhoštění, nebude důvod realizovat. V tomto kontextu tedy žalovaný splnil svou povinnost, plynoucí i z rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150: „*Správní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné.*“ Žádná okolnosti bránící vyhoštění stěžovatelky v rozhodné době zjištěny nebyly a, v příčinné souvislosti s jednáním stěžovatelky, je správní orgán ani nemohl zjistit.

Nepřiměřenost zajištění spatřuje stěžovatelka rovněž v tom, že žalovaný nevzal v potaz § 122 odst. 5 písm. b) zákona o pobytu cizinců, dle kterého může policie na žádost cizince vydat nové rozhodnutí, kterým zruší platnost rozhodnutí o správním vyhoštění, jestliže jde o cizince, který prokáže, že dobrovolně vycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění, a zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění bude přiměřené vzhledem k důvodům, pro které bylo vydáno.

Je vhodné připomenout, že řízení před správními soudy bylo iniciováno obranou stěžovatelky proti rozhodnutí o zajištění a nikoli proti rozhodnutí o správním vyhoštění. Smyslem řízení o zajištění cizince přitom není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby uvedený hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR. Z tohoto pohledu je tedy úvaha o aplikaci ust. § 122 odst. 5 písm. b) zákona o pobytu cizinců irelevantní.

Navíc je tedy třeba zdůraznit, že citované ustanovení se uplatní výhradně na návrh cizince a je pouze na něm, aby uvedl dostatek důvodů a shromáždil či navrhl dostatek důkazů, pro které může správní orgán vydat příslušné rozhodnutí. Pokud stěžovatelka žalovanému takový návrh vůbec nedala a svým chováním (zatajení pravé identity a celého katalogu významných okolností) navíc znemožnila zjišťování skutečností pro danou věc podstatných, není vůbec na místě, aby se aplikace uvedeného ustanovení jakkoli dovolávala. Ostatně i v tvrzení jejího opatrovníka je vyjádřen pouhý předpoklad o jejím vycestování z území České republiky.

Celkově je tedy možné uzavřít, že rozhodnutí žalovaného bylo v dané věci přiměřené, respektující zásadu individualizace a vycházelo ze skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování o zajištění.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že žádné tvrzení obsažené v kasační stížnosti nemůže kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. naplnit. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

O nákladech řízení tento soud rozhodl dle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení úspěšná, tudíž jí náhrada nákladů nepřísluší, žalovanému žádné náklady v souvislosti s kasační stížností nevznikly.

Podle § 140 odst. 2 o. s. ř., použitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s., *byl-li ustanoven účastníku zástupcem nebo opatrovníkem advokát, platí jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování, popřípadě též náhradu za daň z přidané hodnoty, stát; při určení náhrady hotových výdajů a odměny za zastupování se postupuje podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně a náhradu za daň z přidané hodnoty soud určí z odměny za zastupování a z náhrady hotových výdajů podle sazby daně z přidané hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem. V odůvodněných případech stát poskytne advokátovi přiměřenou zálohu.*

Odměna soudem ustanoveného opatrovníka stěžovatelky Mgr. Marka Hudlického, advokáta, byla stanovena za jeden úkon právní služby ve výši 500 Kč podle § 9 odst. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů [písemné podání soudu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) této vyhlášky] a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč, celkem tedy 800 Kč. Opatrovníkovi žalobkyně bude tato částka vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. července 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu